

**GOD JUL och
GOTT NYTT ÅR
önskar MinFo**

**Bo Svahn
Marianne Thomaeus**

MinBaS - programmet 2003-2005

Starkt industriengagemang Den sista juni lämnades slutrapporten för MinBaS- programmet första etapp in till SGU. Omfattning uppgår till totalt drygt 49 miljoner kronor. Industrin har satsat hela 34 miljoner kronor i programmet mot ursprungligen planerade 15 miljoner. SGU har stött arbetet med 15 miljoner kronor via det nationella programmet för Innovation och kluster. Programmet har genomförts av MinFo, Sveriges Bergmaterialindustri – SBMI och Stenindustrins Forskningsinstitut AB-SFI samt deras medlemsföretag.

Sammanlagt har ca 150 företag (varav ett 100-tal inom stenindustrin) samt 15-talet universitets-/högskoleinstitutioner och institut varit engagerade i projektarbetena. Närmare 200 ingenjörer och forskare har deltagit aktivt.

Det övergripande målet för programmet har varit att utveckla en resurssnål, långsiktigt hållbar produktion av industriella mineral och bergarter. Arbetet har drivits inom fem programområden och drygt 30-talet projekt. Dessa har rört produktionsutveckling, produktutveckling och marknadsföring. Speciella satsningar har genomförts för små och medelstora företag inom industrimineralsektorn och naturstensindustrin.

Positiv utvärdering Under våren 2005 har Dahméninstitutet haft SGU:s uppdrag att genomföra en utvärdering av MinBaS-programmet. I sin slutrapport har utvärderingsgruppen uttalat sig mycket positivt om programmets ledning och genomförande samt de värdefulla resultat som uppnåtts. I utvärderingsrapporten rekommenderas en fortsättning av MinBaS-programmet.

Lyckade resultat Rapporteringen från programområdena visar att man uppnått de mål som var satta för projekten och många intressanta resultat har kommit fram.

På MinFos hemsida www.minfo.se finns en länk till en hemsida för MinBaS-programmet. Där kan man ladda ner Sammanfattningarna av såväl slutrapporten som utvärderarnas slutrapport, Rapportlistor samt Projektblad. En CD-skiva som innehåller alla öppna projektrapporter, handböcker mm inkl slutrapporten och utvärderingsrapporten, samt sammanfattningar av övriga studier, allt i pdf. format, delades ut till alla deltagarna vid MinBaS - dagen 2005. CD:en sänds också ut till kontaktpersoner i medlemsföretagen. Det går också bra att rekvidrera enskilda öppna rapporter från MinBaS kansli, c/o MinFo. De sänds ut per e-post. **Se bifogade lista över rapporter som kan beställas;** en imponerande mängd matnyttig information; totalt över 50 studier om 90 MB i

pdf format som enkelt kan arkiveras på företagets interna nät och i databaser.

Framtidsplanering Företagsintressenterna bakom MinBaS etapp 2003-2005 har också utarbetat förslag till ett nytt treårigt program kallat MinBaS II, som under året diskuteras med potentiella medfinansierare. Se vidare Branschsamtal och Strategiprogram.

Regeringens Branschsamtal - Strategiprogram Gehör för förslag till nytt MinBaS - program

Efter att regeringen i juni 2004 presenterat sin strategi Innovativa Sverige med syfte att stärka tillväxten så har en serie Branschsamtal inletts med sex tunga industrisektorer om framtagande av Strategiprogram. En miljard kronor har avsatts i statsbudgeten för att bistå industrin med att genomföra de åtgärdsförslag som framkommer i dessa program. Under maj månad startade branschsamtalen kring ett Strategiprogram för Metallurgi med ett sk högnivåmöte mellan industrins och regeringens företrädare. I området Metallurgi inräknas förutom järn- och stål även gruvindustrin, bergmaterialindustrin samt sten- och industrimineralindustrin. L Hultkvist, SBMI och A Göransson, NCC representerade MinBaS-branscherna vid högnivåmötet. Därefter tillsattes en Strategigrupp för styrningen av programarbetet, där Per Murén, NCC Roads har ingått. Det praktiska arbetet med att sammanställa programmet har genomförts under hösten i ett sk virtuellt sekretariat, där Ann-Christin Cederlund, Näringsdepartementet varit sammankallande sekreterare. Marianne Thomaeus, MinFo och Riitta Lindström, SBMI har ingått i sekretariatet. Strategiprogrammet presenterades officiellt av ministrarna Messing och Östros vid ett högnivåmöte den 7 november 2005. Åtgärder för industrins tillväxt föreslås inom områdena Forskning och utveckling, Utbildning och Hållbar tillväxt. För er som vill läsa mer - Branschprogrammet finns utlagt på Näringsdepartementets hemsida.!

Det för MinBaS-branscherna viktigaste resultatet av arbetet med programskriften är att under Åtgärder för forskning och utveckling finns förslaget att **det bör skapas ett program för industrimineral, bergmaterial och natursten** "SGU skall ges i uppdrag att i samverkan med industrin och relevanta myndigheter utforma förslag till en fortsättning av det tidigare MinBaS-programmet". Under MinBaS - dagen den 9 december lämnade Ann-Christin Cederlund mer information kring arbetet med Strategiprogrammen och belyste det positiva resultatet för MinBaS -sektorerna. SGU, som listats för fler uppdrag, bl.a. att utforma ett gruvforskningsprogram, får närmare direktiv om uppdragen i det Regleringsbrev som kommer till myndigheten under december 2005. Arbetet med det nya programmet förväntas starta i början av nästa år. Till

grund för det arbete som ligger framför oss finns det redan framtagna MinBaS II programmet som skall anpassas till de direktiv och förutsättningar som nu gäller.

SGU seminarium och MinBaS-dagen 2005

Under hösten har teknikspridningen från MinBaS-programmet fortsatt. Den 19 oktober genomfördes hos SGU i Uppsala ett avslutande seminarium för utvalda myndigheter och organisationer där företagen redogjorde för nyttan av arbetet och utvärderarna framförde sina synpunkter och rekommendationer rörande programmet.

Den 9 december genomfördes MinBaS-dagen 2005 där tekniska resultat av programmet presenterades för en bredare publik. Seminariet bjöd på många intressanta föredrag. L Persson, SGU presenterade de olika tjänster som SGU tillhandahåller för industrin. Leverantörer av utrustning och metoder för bekämpning av damm presenterade nya tekniker. F Ouchterlony, SWEBREC redogjorde för resultaten av fullskalestudier av sprängningens inverkan på styckefallet, B Lagerblad, CBI visade hur olika typer av krossberg påverkar användningen och framställningen av betongprodukter. En framtagna materialdatabas för deponitäckningsmaterial och genomförda studier av olika minerals lämplighet som filter för vattenrening presenterades. Stenindustrins utvecklingsarbete summerades av L Selrot och en ny undervisningsfilm om produktion av natursten visades. Nedan fler föredrag från MinBaS-dagen:

EU:s 7:e Ramprogram - Starkt svenskt engagemang i teknologisk plattform för utvinningsindustrin

J Bida, SBMI redogjorde för etablerandet av en European Technology Platform – ETP kallad Sustainable Mineral Resources - SMR. Syftet är att genom FoU-insatser stärka den Europeiska industrin. Inom ramen för plattformen utarbetas ett strategiskt FoU-dokument som kan användas för att påverka utformandet av utlysningar inom det kommande 7:e ramprogrammet. Därmed bör industrins intresse och möjligheter att delta i framtida program ökas. Denna teknikplattform samlar ett 30-tal företag och organisationer inom branscherna kol, malm-mineral, bergmaterial, industrimineral, natursten, olja och gas samt leverantörer till dessa. Ett sk Vision document har utarbetats. Nu pågår arbetet med en Strategic Research Agenda och ett arbetsprogram. Fyra fokusområden har pekats ut från prospektering till produktutveckling. J Bida är en Focus Area Leader och agerar genom bergmaterialindustrins europeiska organisation UEPG. Svensk gruvindustri har också engagerat sig starkt i arbetet med representanter från LKAB, Boliden och Ltu som Focus Area Leaders. MinFo är en av de organisationer som stöder arbetet och M Thomaeus är representant i den sk High Level Group som utgör intressentgruppen bakom plattformen. Den 22 februari 2006 skall arbetet vara klart.

Teknikplattformen SMR överlämnar då officiellt samtliga dokument till EU-kommissionens FoU-direktorat. Det sker vid en tillställning i Bryssel med representanter för EU-kommissionen, valda direktorat och parlamentet. Mer info om ETP SMR finns på www.Nesmi.net

MinFo projekt Energieffektiv framställning av industrimineralprodukter Slutrapport

MinFos projektpaket Energieffektiv framställning av mineralprodukter genom processutveckling avrapporterades i slutet av februari 2005. Projektpaketet, som startade 2002 har haft en omfattning av 15,4 miljoner kronor. Energimyndigheten har stött arbetet med 5,8 miljoner kronor och industrin har bidragit med resterande medel. Projektarbetet har bedrivits inom fyra projektområden; 1) Energoptimering i nedbrytning 2) Energieffektiva finmalningsmetoder 3) Sortering med inriktning mot nya försorteringsmetoder med multisensorer och bildanalys 4) Åtgärder mot damning. Totalt 17 delstudier har genomförts. I slutrapporten finns arbetet och resultaten i de fyra huvudområdena beskrivna. Sammanställningsblad för varje enskild delstudie finns som bilagor till rapporten.

Rapporten finns utlagd på Energimyndighetens hemsida, www.stem.se eller sök via MinFos hemsida.

Nya projekt startade inom MinFo Processteknik

Under MinBaS-dagen presenterades bl.a ett nystartat doktorandprojekt vid Chalmers, inst. för tillämpad mekanik. Arbetet stöds av MinFos styrgrupp för Processteknik genom bidrag fr Hesselmanska stiftelsen. SBUF/NCC medfinansierar. Doktoranden Erik Hultén arbetar med att utveckla modeller och system för **realtidsoptimering av krossanläggningar**. I ett första steg studeras bl.a möjligheterna att utveckla ett alternativt system till bandvågar. Arbetet har anknytning till det lic.arbete som Per Svedensten genomförde inom MinBaS etapp I rörande utveckling av mjukvara för optimering i krossanläggningar. Per S fortsätter som industridoktorand med stöd av Sandvik Rock Processing. Ytterligare en studie genomförs vid Chalmers under hösten med stöd av MinFo och Hesselmanska stiftelsen. Den rör fundamental studier av **fragmenteringsmekanismer vid krossning**. Arbetet skall bygga upp kunskap för att kunna vidareutveckla kon-, spindel- och käftkrossar.

Under hösten pågår också en förstudie inom området **Interna transporter vid mineralproduktion**. Speciell vikt läggs vid att finna nya tekniker och energieffektiva lösningar. Arbetet genomförs av Dr Hamid Reza Manouchehri som tidigare varit knuten till avd f Mineralteknik, Ltu. Syftet är att lägga grunden för prioritering av planerade projektarbeten inom området.

Konf. i Mineralteknik-7-8 februari 2006

Nu är det dags igen för en konferens i Mineralteknik! Platsen är Luleå, Stadshusets plenisal.

Program o anmälningsblankett finns på hemsidan www.ltu.se, sök Institutioner – Inst. för tillämpad kemi o geovetenskap - Avd f. Mineralteknik, **Anmäl er senast den 16 januari 2006!**

Larox Corp. är värdar för info-kvällen den 6 febr.

MinFo Föreningen Mineralteknisk Forskning

OBS! Ny adress, tel. nr och fax. nr

Drottning Kristinas väg 26 100 44 Stockholm

Tel: +46-8-696 11 39 Fax: +46-8-24 31 37

e-post: marianne.thomaeus@minfo.se

www.minfo.se